

antolaketa ezinbestean, asko baitira ikasleei eskaini behar zaizkien hautazko ikasgaiak. Ordutegi ireki eta malguak eskatzen ditu unibertsitateko ikasketen plangintza berriak. Egunean zehar etenik gabe eskaintzen dira orain klaseak.

Eta honek zera dakar berez, otorduak egiteko aukerak, kirola eta soinketa egitekoak, bakarka eta taldetxotan lanak prestatzerakoak ere eskaini behar zaizkiela ikasleei, klaserik gabeko ordutako tartek izanen baitituzte ugari hemendik aurrera. Eskasak dira, ordea, horretarako jarrita dauden aukerak gure campus ezberdinetan; eta Gipuzkoakoan bereziki eskasak.

Badago, beraz, zereginik azpiegituren kontu hauetan Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako campus ezberdinetan. Ez da nahikoa ikasketak eskaintzea; baldintza egokitan eskaini beharra dago; eta ikasle gazte asko elkarrekin biltzen direnean behar asko sortzen dela ere ezin ahaztuko dute guztia *aren ardura* dunek. □

SOZIOLINGUISTIKA

KIKE AMONARRIZ

EUSKARA, ZUZENBIDEAREN HIZKERA

Deustuko unibertsitateko Euskara Juridikoaren Mintegiak izenburu bereko liburu mardul eta interesgarria kaleratu du.

Liburua hainbat ikasgaietan banatzen da. Lehenengoan, hizkera juridikoaren berezitasunak eta oinarritzko kontzeptu soziolinguistikoak eta juridikoak azaltzen dira. Bigarrenengan, euskarak mundu juridikoan bizi izan duen historia eskaintzen digu eta ondorengo ikasgaietan berriz, lexiko eta terminologia juridikoa, itzulpengintza eta lege, administrazio eta auzitegietakoa hizkerak lantzen dira.

Horiez gain, administrazio-adierazpideen zerrenda eta euskal testu juridikoen antologia aurki daitezke liburuan.

Liburu teoriko-praktikoa dela esan genezake, izan ere, azalpen teorikoekin batera, adibideak eta ariketak erantsi baitituzte egileek. Liburu interesgarria eta erabilgarria, baita zuzenbidearekin harreman esturik ez duten euskaltzaleentzat ere. □

EUSKARA, JUSTIZIAREN HIZKUNTZA?

Euskara, zuzenbidearen hizkuntza izatera iritsi baldin bada ere, oztopo gehiago ditu justizia-administrazioko hizkuntza izatera heltzeko, legeak eskubide hori aitortzen baldin badio ere.

Zinpekoen inguruko eztabaidak, euskarak justizia-administrazioan pairatzen duen bazterketaren gaia gizarteratu du, azken hilabete hauetan.

Justizia-administrazioa «administrazio koloniala» dela esatera iritsi zen Miquel Reniu, Catalunyako Hizkuntz Politikarako arduradun nagusia, Parisen Cervantes Institutuak antolatutako mahainguruan.

Gai honen inguruan azaldu den ondorioz nagusienetako bat, Bizkaiko Abokatuen Elkargoak kaleratutakoa da; epaileak elebidunak izan ezik, euskararen erabilpena ezin dela bermatu, alegia. Beste era batera esanda, epaitegietan euskaraz jardunez gero, ez dela erdaraz jardunez gero jasotzen den tratua bertan hartzen justizia-administrazioaren aldetik.

Garbi dago, gaur egun justizia-administrazioaren aurrean euskara erabili nahi duela eskatzera ausartzen den hiritarri, ahalegin numantinoa eskatzen zaiola, eta azken 20 urte hauetan justizia-administrazioak ezer gutxi egin duela egoera hori konpontze aldera. □

GURE HISTORIA(K)

Jimeno Juriok kaleratu berri duen *Historia de Pamplona y de sus lenguas*, aspaldian gustoraen irakurri dudana liburuetako bat da.

Iruñeko historiari eta bertan hitz egin eta erabili diren hizkuntzei buruzko dokumentazio eskerga bildu eta aztertu duen gizon honek, bere jakinduria dibulgazio-era entretenigarrian eskaintzen digu.

Euskal Herriko historia eta euskara-irakasle guztiei gomen-datuko nieke liburua. Mereziko luke, Nafarroako DBHko ikasle guztiek liburua ezagutzea. □

HAUTESKUNDEAK

Hauteskundeak zirela eta Ramon Labaieni *Euskaldunon Egunkaria*-ko bere zutabetxoan honako hau irakurri genion (96-II-3):

«*Ez baitu Eusko nazioak etorkizunik izanen zuzendariek eus-kara inposatu ordean, zuzendariei inposatzea beharrezko den bitartean*».

Federiko Belaustegigoitiak 1909an Bilbon irakurritako hitzaldi batean honela zioen batzokietan eta alderdian sartu nahi zutenei buruz:

«*¿...antes de pasar de aspirantes a socios demuestren algunos conocimientos fundamentales de Euzkera que en breve plazo puedan adquirirse?*».

Eta ondoren:

«*¿No procedería la expulsión de los socios que un año y otro año permanecen en la misma ignorancia del Euzkera y contagian a los demás su indiferencia y su lenguaje?*».

Politikagintzan urteak daramatzaten politikari abertzaleek euskaraz ez jakitea etika eta estetika arazoa da.

Euskaraz ez dakien politikari abertzaleak ba al du zilegitasun etikorik, bere menpeko langileei euskaraz ikas dezaten exigitzeko? Zer nolako estetika eransten diogu modu horretan hizkuntz normalizazio-prozesuari? Nolako atxikimendumaila lor daiteke horrela gizartearen zati ez abertzale erdal-dunean? □

BIZKAIKO BERRI

Hamaika orri idatzi da hizkuntzaren pobretzeari buruz. Zer esanik ez, euskalkien biziraupenari edo hizkuntzaren funtzioen banaketan euskalkiek nahiz euskara batuak bete beharko luketen lekuari buruz.

Umoregintzak, eta kasu honetan, txistegintzak, hizkuntzaren bizitasun etnolinguistikoari buruzko datu asko eman ditzake: sormen-ahalmena, hizkuntzaren gizarteratze-maila, hizkuntz komunitatearen trinkotasun-maila, hizkuntz aberastasuna, etab. Hori dela eta, kezkatuta naukate, *Txiskola* programa dela eta, lehiakide bizkaitarrak lortzeko aurkitu ditugun oztopoek. Lehiakide bizkaitarrak idatzi dut eta ez bizkaieradunak, izan ere, Gipuzkoako bizkaieraren eremutik kontalariak lortzeko ez baitugu arazorik izan.

Bizkaian berriz, bi arazo nagusi nabarmendu zaizkigu:

Batetik, euskalkia ondo menderatzen zuen askok, ulergarritasunaren arazoa aurkeztu digu: «Nola joango gara telebistara txisteak euskaraz kontatzera, ez digute ulertzen eta!» (autoestima arazoa, neurri handi batean).

Bestetik, gazte askok, adierazpen-arazoak aurkeztu ditu: «Programa horretan euskara-maila altua dago, eta gu ez gara maila horretara iristen... Guk txisteak beti erdaraz kontatzen ditugu» (euskara ongi menperatzen ez zutelako edo/eta bizkaieraz gaizki moldatzen zirelako).

Probintziakeriak jota dagoen Euskal Herri honetan, iruditzen zait, gaia askotan aipatu bada ere, merezi duela, duen garrantziaren arabera tratatzea. Badakit aipatu dudana, kasu xume bat besterik ez dela, baina zerbaiten sintoma ere bada. Eta egia esan, ez nuen uste, gaitza topatu dudan neurrian aurkitzerik. □

BIRMOLDAKETAK

Eusko Jaurlaritzako Hizkuntz Politikarako Sailordetzan birmoldaketa garrantzitsuak gertatu dira.

Organigrama-aldaketa honen arrazoiak eta helburuak ordea, ez dira horren garbi azaldu.

Orain arteko emaitzarik nagusia AEK-HABE akordioa izan da. Dirudienez, helduen euskalduntze-alfabetatze alorrari buruzko estrategia-aldatze sakon baten lehen erabakia besterik ez dena.

Unibertsitatean ere lan-talde berriak hartu du beronen gidaritza Pello Salabururen zuzendaritzapean. Euskara errektoreorde, berriz, Miren Azkarate. Eta beren asmoen artean lau urte barru derrigorrezko ikasgaien % 65 euskaraz eskaintzea eta zortzi urte barru guztiak.

Nafarroan, azken aldiko eztabaida-gairik nagusia bertako aurrekontuen ingurukoa izan da. Baina tarte honetan Euskararen Legearen aldaketa ere iragarri digu Rodriguez Otxoa jaunak.

Euskalgintzan diharduten pertsona eta taldeen artean, berriz, bi sentsazio ari dira nagusitzen: batetik administrazioan hizkuntz politikaren ardura duten taldeetan disposizio hobea dagoela euskalgintzan diharduten talde eta erakundeekiko; baina hala ere, diru gutxi dagoela, eta euskararen aurkako traba politikoak ere handitzen ari direla.□